

produktionen. I rapportens anden og mest omfattende del gennemføres en kvalitativ indholdsanalyse af de 7 stationers programudbud i løbet af en uge i foråret 1987. I grove træk tegnes et signalement af hver enkelt kanal, som behandles i 7 ensartet opbyggede kapitler, der rummer mere detaljerede analyser af en række konkrete programmer. De enkelte kapitler kan læses som selvstændige analyser, og der er derfor mange gentagelser. Der er imidlertid ikke gjort forsøg på direkte at sammenligne de enkelte TV-stationer, hvilket ellers ville være oplagt, men det skyldes formentlig, at forfatterne ikke har ønsket at fremhæve bestemte stationer som bedre end andre.

Udgangspunktet for analyserne er en indkredsning af, hvad godt fjernsyn er, set i forhold til den overordnede problemstilling om, "hvad lokal-TV kan gøre i arbejderbevægelsens tjeneste uden at komme til at fungere som missionerende stationer" (s.37), hvor vægten sympatisk nok er lagt på seernes behov og interesser og ikke på fagbevægelsen som institution. Det betyder, at den analytiske interesse i mindre grad retter sig mod programmernes "budskaber" og ideologiske profil end mod den måde, som stoffet præsenteres på og den betydning, dette har for seeroplevelsen.

Kvalitetsspørgsmålet relateres primært til journalistiske programmer, som udgør den væsentligste del af kanalernes egenproduktion, og drejer sig således især om journalistiske metoder, stofprioriteringer og præsentationsformer. Der opstilles en norm for alternativ, professionel journalistik, forskellig fra både den traditionelle TV-journalistik, som kendes fra "TV-Avisen", og fra det, der kaldes kommerciel pop-kultur. Den skal - med en meget ambitiøs, men ikke desto mindre helt central målsætning - forene det "oplysende" og det "underholdende" i såkaldt "underholdende belæring". Den traditionelle TV-journalistiks begrænsninger må overskrides, først og fremmest tendensen til en

rent abstrakt nyhedsformidling, der tager udgangspunkt i det etablerede magtapparat, og som placerer seerne i en passiv tilskuerrolle. I stedet må der arbejdes med identifikation og fascination, dog ikke blot for at fastholde seere som i de kommercielle medieprodukter, men for at gøre hverdagens kultur mere nærværende.

Bag diskussionen af den "underholdende belæring" ligger især Oscar Negts ideer om eksemplarisk indlæring i arbejderuddannelsen og Thomas Leithäusers teori om hverdagsbevidsthed. Derved medreflekteres receptionen, idet programmerne må indrettes efter målgruppen, dvs. fagbevægelsens medlemmer, der typisk hører til blandt de informationssvage, som ikke tilgodeses i de etablerede medier. Det er således ikke tilstrækkeligt at dyrke stofområder med tilknytning til seernes egne erfaringer, der må også udvikles nye præsentationsformer, som sætter seerne i centrum som potentielle subjekter og derved befordrer demokratisering og handling. Dette sker ved at indføre, hvad der kaldes en hverdagsvinkel på stoffet, hvor problemer belyses ud fra konkrete menneskeskæbner (konsekvenseksperter), så der skabes en identifikationsrelation til stoffet, og samtidig skal dette placeres i en bredere sammenhæng som betingelse for ny erkendelse.

Rent praktisk udmøntes kvalitetsnormen i forslag om styrkelse af temaorienteret, opsøgende journalistik, der fokuserer på samfundets bund frem for på den politisk-administrative top, konkretisering af problemstillingerne og placering af informationer i meningsfulde sammenhænge, samt satsning på lokal-stof, som i sig selv er med til at give stoffet den nærhedsrelation, der er forudsætning for identifikation.

Samtlige lokal-stationer opererer med alternative nyhedskriterier, hvor problemer, der har særlig interesse for fagbevægelsens medlemmer,

vægtens højt, omend der er eksempler på, at stationer lægger vægten på kulturstof. Stoffordelingen er opgjort kvantitativt, så man får et konkret indtryk af, hvordan de forskellige indslag fordeler sig. Præsentationsformen er naturligvis vanskeligere at analysere, men som udgangspunkt er der foretaget en ligeldes kvantitativ registrering af, hvem der kommer til orde i indslagene: "almindelige mennesker", magthavere, eksperter, repræsentanter for større grupper etc. Det viser sig her, at lokal-stationerne på dette område er meget traditionelle, idet det typisk er samfundets top, der udtaler sig, og dette må siges at være rapportens væsentligste anke mod lokal-stationerne.

Denne pointe er et væsentligt resultat, som viser, at kvalitative analyser har konkret brugsværdi, men jeg mener dog samtidig, at analyserne af de enkelte programmer i for høj grad er styrede af intentionen om at vurdere, om programmerne er gode eller dårlige ud fra en på forhånd fastlagt norm. Det medfører en reduceret følsomhed overfor betydningshelheden i stoffet og dermed til en ufuldstændig behandling af programmernes appelformer. Eksempelvis er udsigelsesforholdene, kun svagt belyst, hvad der må undre, fordi de i stort omfang bestemmer, hvordan TV-institutionen henviser sig til seerne og markerer kanalens stil. Problemet er størst i de korteste af analyserne, som mere har karakter af parafrase end egentlig analyse, men det hænger naturligvis sammen med, at det er en næsten uoverkommelig opgave at analysere hele materialet.

Til sidst vil jeg pege på endnu et problem, som er af mere principiel karakter. Selvom analyserne er orienteret efter en kvalitetsnorm, som er relateret til seernes behov, hviler en række af de konkrete vurderinger af programmerne på forfatterens egne holdninger. Når man så eksplicit taler om, hvad der er godt og skidt, som det er tilfældet i denne rapport, ville det derfor være interessant, om

man også fik seernes egne vurderinger med, i det mindste i form af seertal. Det kunne vise, om det, der vurderes positivt, også er noget, som seerne gider se på.

Søren Hansen, Erik Clausen,
Anker Brink Lund, Jørgen Poulsen,
Preben Sepstrup: Kultur- og mediepolitik, 56 s., kr. 110,-.

Anker Brink Lund, Jørgen Poulsen: De elektroniske medier, 30 s., kr. 120,-.

Fagbevægelsens interne Uddannelser - udgivet i samarbejde med AOF's Forlag, Teglværks-gade 27, 2100 København Ø.
Tlf. 01-296066.

Anmeldt af: Povl Erik Brøndgaard, Københavns amtskommunes forberedelseskursus Gentofte, Lyngby-Tårnbæk, Søllerød.

I forordet til "Kultur- og mediepolitik" gør Knud Petersen opmærksom på, at hæftet er lavet til fagbevægelsens uddannelsesmodul 0-8, og begge hæfter bærer da også i høj grad præg af, at emnet er set gennem fagbevægelsens briller. Et af de overordnede mål må være at mobilisere fagbevægelsens medlemmer, således at der kan formuleres en arbejder-kulturpolitik, som kan sætte sit præg på fremtidens samfund, således som socialdemokratiet gjorde i 30'erne. Nu er kampen om dagbladene slut. Fagforeningernes medlemmer læser ikke længere Aktuelt, men Ekstra Bladet

og BT. Derfor gælder kampen nu de elektroniske medier.

Nu kan man ikke klandre fagbevægelsen for at anlægge en så tendentiøs synsvinkel i et internt undervisningsmateriale. Det er blot fremhævet her, hvis man kunne tænke sig at anvende hæfterne inden for andre undervisningsområder. Det kan man godt, f.eks. i gymnasiet og HF. Det er nemlig et af de få overskuelige undervisningsmaterialer, som forsøger at sætte medieudviklingen ind i en større samfundsmæssig og kulturel sammenhæng.

Hæfterne giver et godt billede af mediernes udvikling i Danmark. De dokumenterer, hvordan denne udvikling sker ikke alene i kraft af menneskets behov og teknologiske formåen, men også under indflydelse af økonomiske og dermed politiske interesser. Hæfterne viser sammenhængen mellem det moderne menneskes arbejds- og fritidsliv og det heraf følgende øgede medieforbrug, - et forbrug der i stigende grad vil påvirke det enkelte menneskes adfærd og tankegang.

Men det er ikke en kulturpessimistisk fremstilling af mennesket i mediernes og teknologiens vold. Teknologien er farlig, bl.a. fordi den bidrager til at øge arbejdsløsheden og isolere mennesket, men det gælder om at udnytte dens positive elementer. Mennesket bliver ikke fremstillet som en passiv medieforbruger, på trods af en enkelt skrækvision om familien Danmark anno 2000, hvor alle sidder klinet til skærmen, når de er i hjemmet. Det fremhæves, at mennesket har mulighed for at forsvare sig mod uønskede påvirkninger fra medierne. Dette forsvar etableres gennem det sociale samvær og gennem forbrug af andre kulturelle tilbud. Der anes en angst for, at isolationen kan føre til politisk manipulation, men dette kan modarbejdes gennem den styrke som fællesskabet giver.

Det er p.g.a. denne udvikling, der bør formuleres en alternativ kulturpolitik, og her ses lokal-radio og -TV som arbejderbevægelsens chance. Disse medier

giver mulighed for at gøre opmærksom på politiske budskaber, som ikke når de etablerede medier, og de kan virke som en udfordring til arbejderbevægelsens egne organisationer gennem en kvalificeret, kritisk journalistik. Sidst men ikke mindst kan de sammen med de øvrige alternative kulturtilbud give et bud på det eksistentielle spørgsmål: "Hvem er jeg?", som Erik Clausen stiller i sin optimistiske artikel "Brev fra en kunstner..." (Medie- og kulturpolitik", s. 23). Hvis man er aktiv og har humor, kan man være med til at bestemme udviklingen, og man vil bevare sin identitet.

Hæfterne er skrevet i et velopløst, fabulerende sprog, som er retset for akademiske vendinger. De har et fint lay-out og er sat pædagogisk op med mange gode illustrationer. Men når man således vil hele vejen rundt bliver det nogle steder lidt overfladisk og argumentationen bliver mangelfuld. Da hæfterne er tænkt til undervisningsbrug, mener jeg, at deres største svaghed er, at de ikke angiver vejledning og metoder til et kritisk, analytisk arbejde med medieprodukterne. Hvert afsnit afsluttes med en række spørgsmål, som eleverne kan diskutere videre ud fra, men det havde været bedre hvis de havde fået nogle redskaber, som de kunne bruge til at underbygge en mere kvalificeret diskussion. Eksempelvis kunne en analyse af, hvordan volden æstetiseres i bl.a. "Miami-patroljen", sætte eleverne i stand til selvstændigt at reflektere over hvorfor og hvordan volden påvirker den voksne seer (Afs: "Hvordan påvirker medierne os?" i "Kultur- og mediepolitik").

